

ธรรมนูญสุขภาพ

๓.แสงสว่าง อ.อุดรธานี

ร่วมมือ ร่วมใจ

ก้าวไปสู่ชุมชนใหม่

หากชุมชนใดร่วมไม่ร่วมมือกันให้ดี ประชาชนที่นั่นมีความสุขเสมอ...ความจริงที่เราสัมผัสได้ที่ ๓.แสงสว่าง อ.หนองแสง จ.อุดรธานี

เมื่อได้ชื่อว่าเป็นคนแสงสว่าง ชาวบ้านร้านค้า หรือข้าราชการ สังกัดน้อยใหญ่ ต่างพร้อมใจกันทำงานด้วยจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อหวังที่จะเห็นชุมชนของตนเองดีขึ้น

“ทุกคนรู้ว่า ประโยชน์ส่วนรวม คือ ประโยชน์ของคนในชุมชน”

สมาน เสโส นายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แสงสว่าง ระดมหัวใจตั้งใจ ของผู้คน มาร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง โดยจุดประกาย ธรรมนูญสุขภาพตำบล เป็นหนึ่งในเครื่องมือ “สร้างสุขลดทุกข์” ให้กับพื้นที่นี้

น้ำหนึ่งใจเดียวกันจึงเกิดขึ้นแบบข้ามสาขา ข้ามสังกัด ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรชุมชน เช่น วัด อสม. กลุ่มผู้สูงอายุ เด็กและเยาวชน กลุ่มเกษตร กลุ่มสวัสดิการชุมชน รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ เช่น รพ.สต. โรงเรียน

ทุกคนต่างสละตนนิพจน์หันมาใส่เสื้อชุมชน เพื่อร่วมคิด ร่วมวางแผน วางกติกา และข้อตกลงร่วมของชุมชน สร้างเครื่องมือป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 4 เรื่องสำคัญ ทั้งโรคไข้เลือดออก สิ่งแวดล้อมชุมชน การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการลด ละ เลิก อบายมุข

ความตั้งใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เกิดเป็นกระบวนการทำธรรมนูญสุขภาพ 12 ขั้นตอนในพื้นที่แห่งนี้ ทั้งการค้นหาสาเหตุปัญหา ประชุมปรึกษาหารือ ยกร่าง ประกาศเป็นข้อตกลงหรือกติการ่วมของสังคม มีกิจกรรมต่างๆ รองรับ และมีระบบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

นับเป็นการทำงาน “เพื่อชุมชน โดยชุมชน และมีชุมชนเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง”

วันแม่ 12 สิงหาคม 2557 ธรรมนูญสุขภาพตำบลแสงสว่าง ที่คนในชุมชนตั้งชื่อว่า “ธรรมนูญสุขภาพชุมชน คน 3 ท.(ท่ายม ท่าลี ทับโฮ)” ได้ประกาศใช้ ถือเป็นวันเริ่มต้นการแสดงออกถึงความร่วมมือให้สาธารณชนรับรู้ว่ามีตำบลในอุดมคติ อยู่ในโลกของความเป็นจริง

ความรักและกลมเกลียวกัน ทำให้เรื่องที่เคยเป็นปัญหาใหญ่ถูกแก้ไขได้ไม่ยากภายในเวลาไม่ถึง 1 ปี อย่างเช่นโรคไข้เลือดออก ที่รณรงค์ให้ทุกครัวเรือนทำความสะอาด กำจัดลูกน้ำยุงลาย และเกาะติดปัญหาด้วยการออกเดินเท้าตักเตือนกันถึงหัวบันไดบ้าน

การรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน ก็มีมาตรการรณรงค์ทำความสะอาดในครัวเรือนและในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับที่มีมาตรการลงโทษตักเตือน ให้ปรับปรุงตามข้อตกลง

ส่วนการลด ละ เลิก อบายมุข ตำบลแสงสว่าง ก็ทำให้เป็นรูปธรรมด้วยการหาผู้สมัครใจเป็นตัวอย่างดี ในพื้นที่ พร้อมกับการเก็บข้อมูลสถิติครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลในท้ายที่สุด

แน่นอนว่า อาจไม่่ง่ายที่ตำบลจะพบความสำเร็จด้านเดียว แต่หลักการมองประโยชน์ชุมชนเป็นใหญ่ ทำให้ตำบลแสงสว่างก้าวข้ามอุปสรรค จากความเข้าใจที่ไม่เท่ากันของประชาชน ด้วยการใช้ธรรมนูญสุขภาพเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการทำงาน

นายอ.อบต.แสงสว่าง กล่าวว่า นับจากประกาศใช้ธรรมนูญฯ มาถึงวันนี้กว่า 1 ปีแล้ว รู้สึกภาคภูมิใจว่า มาตรการที่ประกาศไว้ในธรรมนูญฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกคน

เขายกตัวอย่างการควบคุมลูกน้ำยุงลายจากบ้านเรือน ทำให้ที่นี่ปลอดโรคไข้เลือดออกมาหนึ่งปีเต็ม จากเดิมมีไข้เลือดออกระบาด ผู้ติดเชื้อมับลิวราย และลูกบ้านไม่มีการกินเหล้าภายในวัด หรือเวลาทำงานต่างๆ ของวัด

ที่เห็นผลชัดเจนคือ มาตรการดูแลสิ่งแวดล้อม ที่ครอบคลุมเรื่องขยะ พบว่าได้ลดปริมาณขยะจาก 10 ตันต่อวัน เหลือไม่ถึง 1 ตัน เพราะรณรงค์ให้ทิ้ง 700 ครัวเรือน นำขยะเปียกไปทำก๊าซชีวภาพแทนก๊าซหุงต้ม โดยทำโครงการนำร่องให้เห็น

“เมื่อชาวบ้านเห็นผล ช่วยลดค่าก๊าซหุงต้มได้ จึงหันมาสนใจจำนวนมาก สุดท้ายแทบไม่มีขยะเปียกจากครัวเรือน เหลือน้อยมากที่ทาง อบต.ต้องนำไปกำจัด”

จากนี้ไป ก็จะมีโครงการ “หน้าบ้านสวย ในบ้านงาม หลังบ้านสวน” เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องรักษาความสะอาดให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน และนำไปสู่การรณรงค์ให้ปลูกผักกินเอง ตามมาตรการอาหารปลอดภัยโดยทางตำบลจะประกาศในธรรมนูญสุขภาพ

ธรรมนูญสุขภาพชุมชนคน 3 ท.(ท่ายม ท่าลี ทับโฮ) ได้รับรางวัลที่ 1 ในการประกวดตำบลจัดการสุขภาพต้นแบบ โดยใช้เครื่องมือธรรมนูญสุขภาพ ในการประชุมท้องถิ่นกับการจัดการระบบสุขภาพ “ท้องถิ่นรวมใจ สานสายใยสุขภาพ” ระหว่างวันที่ 4-5 มิถุนายน 2558 ณ โรงแรมเซ็นทรัล พลาซ่า อ.เมือง จ.อุดรธานี

“วันนี้คนในชุมชน และแกนนำคนทำงาน รักใคร่ปรองดองสามัคคีกันเหมือนเดิม ช่วยกันทำงานต่างๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง”

ไม่แปลกใจที่ตำบลแสงสว่าง จะคลาคล่ำไปด้วยผู้คนที่มาดูงานเป็นตัวอย่าง เรียกว่าแทบหัวบันไดไม่แห้ง เป็นบทพิสูจน์ว่า “น้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนชุมชน” ทำให้เกิดสิ่งดีๆ คุณภาพชีวิตดีได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม

รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อ: สำนักงนคณะกษสการสุขภาพแห่งชาติ โทร 02-832-9000 หรือ www.nationalhealth.or.th